

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Białymstoku

LBI.411.003.07.2022

01325822

Radosław Zolnik

Prezes Zarządu

Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o.

w Grajewie,

ul. Targowa 22, 19-203 Grajewo

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I/22/002 – Przestrzeganie przepisów o zasadach wynagradzania członków zarządów i rad nadzorczych przedsiębiorstw energetyki ciepłej w województwie podlaskim

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Białymstoku

ul. Akademicka 4, 15-267 Białystok

T +48 85 874 81 00, F +48 85 874 81 33

lbi@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej w Grajewie, ul. Targowa 22, 19-203 Grajewo ¹
Kierownik jednostki kontrolowanej	Radosław Zolnik, Prezes Zarządu ² , od 23 czerwca 2017 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	Przestrzeganie przepisów o zasadach wynagradzania członków zarządów i rad nadzorczych.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2018 r. do dnia zakończenia kontroli ³ , z uwzględnieniem dowodów sporządzonych wcześniej, jeżeli miały one związek z przedmiotem kontroli
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o <i>Najwyższej Izbie Kontroli</i> ⁴
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Białymstoku
Kontrolerzy	1. Tomasz Jarocki, inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LBI/146/2022 z 7 grudnia 2022 r. 2. Krzysztof Gołębiowski, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LBI/145/2022 z 7 grudnia 2022 r. (akta kontroli str. 1-2)

¹ Dalej: „PEC”, „Przedsiębiorstwo” lub „Spółka”.

² Dalej: „Prezes”.

³ 31 stycznia 2023 r.

⁴ Ustawa z dnia 23 grudnia 1994 r. (Dz.U. z 2022 r. poz. 623.). Dalej: „ustawa o NIK”.

II. Ocena ogólna⁵ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie obowiązujące w Spółce zasady kształtowania wynagrodzeń Prezesa i członków Rady Nadzorczej⁶.

Wynagrodzenia Prezesa od 21 czerwca 2022 r. do 31 grudnia 2022 r. oraz członków RN w latach 2018–2022 zostały naliczone i wypłacone z naruszeniem przepisów o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustaw budżetowych⁷ w zakresie wysokości podstawy wymiaru, określonej w ustawie z dnia 9 czerwca 2016 r. o *zasadach kształtowania wynagrodzeń osób kierujących niektórymi spółkami*⁸. I tak:

- w uchwałach⁹ Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników Spółki¹⁰ regulujących wynagrodzenia Prezesa oraz członków RN wskazano niewłaściwą podstawę wymiaru wynagrodzeń,
- w umowie o świadczenie usług w zakresie zarządzania¹¹ część stałą wynagrodzenia Prezesa ustalono w zawyżonej wysokości,
- wynagrodzenie członków RN zostało naliczone niezgodnie z przepisami ustawy o wynagrodzeniach w spółkach w związku z przepisami ustaw o budżetowych.

NZW określiło wskaźniki wykonania celów zarządczych, wagi celów oraz obiektywne kryteria ich realizacji i rozliczania na potrzeby ustalania części zmiennej wynagrodzenia Prezesa. Dla części kryteriów realizacji celów (odpowiednio: dwóch z trzech oraz trzech z czterech w pozostałych uchwałach¹²) nie określono minimalnych wartości stopnia realizacji / rozliczania poszczególnych celów.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

Opis stanu faktycznego

1. W okresie objętym kontrolą Zarząd PEC był jednoosobowy¹³. W uchwale NZW z 23 czerwca 2017 r.¹⁴ część stałą wynagrodzenia Prezesa ustalono w kwocie 13.200 zł, natomiast wynagrodzenie zmienne (do wysokości 25% wynagrodzenia stałego w poprzednim roku obrotowym) po spełnieniu następujących przesłanek (w tym określonych w art. 4 ust. 6 ustawy o wynagrodzeniach w spółkach):

- zatwierdzeniu sprawozdania finansowego oraz sprawozdania Zarządu z działalności Spółki za rok obrotowy, za który przysługuje wynagrodzenie,
- udzieleniu Prezesowi przez Walne Zgromadzenie Wspólników absolutorium z wykonania przez niego obowiązków w danym roku obrotowym,
- przedłożeniu przez Zarząd sprawozdania z wykonania celów zarządczych,
- podjęciu przez Zgromadzenie Wspólników¹⁵ uchwały w sprawie wykonania celów zarządczych i ustalenia wysokości wynagrodzenia zmiennego.

(akta kontroli str. 5-53)

⁵ Najwyższa Izba Kontroli formuluje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁶ Dalej: „RN”.

⁷ Tj. art. 28 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. na rok 2018 (Dz. U. 2017 r. poz. 2371, ze zm.), art. 22 ustawy z dnia 9 listopada 2018 r. na rok 2019 (Dz. U. z 2018 r. poz. 2435, ze zm.), art. 31 ustawy z dnia 13 lutego 2020 r. na rok 2020 (Dz. U. z 2020 r. poz. 278), art. 15 ustawy z dnia 19 listopada 2020 r. na rok 2021 (Dz. U. z 2020 r., poz. 2400, ze zm.), art. 11 ustawy z dnia 17 grudnia 2021 r. na rok 2022 (Dz. U. z 2021 r., poz. 2445). Dalej: „ustawy o budżetowych”.

⁸ Dz. U. z 2020 r. poz. 1907, ze zm. Dalej: „ustawa o wynagrodzeniach w spółkach”.

⁹ Uchwały nr: 1/5/2022/ZW z dnia 21 czerwca 2022 r. w sprawie zasad kształtowania wynagrodzeń członków Zarządu PEC Sp. z o.o. w Grajewie oraz 2/5/2021/ZW z dnia 20 września 2021 r. w sprawie zasad kształtowania wynagrodzeń członków Rady Nadzorczej PEC Sp. z o.o. w Grajewie.

¹⁰ Dalej: „NZW”.

¹¹ Umowa z 21 czerwca 2022 r.

¹² Uchwały NZW nr: 7/8/2017/ZW z 13 grudnia 2017 r., 1/8/2018/ZW z 31 grudnia 2018 r., 4/6/2019/ZW z 12 grudnia 2019 r., 1/4/2020/ZW z 18 grudnia 2020 r., 3/6/2021/ZW z 16 grudnia 2021 r. w sprawie ustalenia wskaźników określających wykonanie celów zarządczych (KPI), wartości referencyjnych oraz trybu i sposobu oceny ich wykonania dla Prezesa Zarządu PEC Sp. z o.o. w Grajewie.

¹³ Prezesa Zarządu Spółki powołano na okres pięciu lat na podstawie uchwały nr 4/6/2017/RN Rady Nadzorczej z dnia 23 czerwca 2017 r. Na kolejną 5-letnią kadencję Prezes Zarządu został powołany uchwałą Rady Nadzorczej nr 1/6/2022/RN z 21 czerwca 2022 r.

¹⁴ Uchwała nr 1/4/2017/ZW w sprawie kształtowania wynagrodzenia Prezesa Zarządu Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. w Grajewie (załącznik do niej stanowiła umowa z 23 czerwca 2017 r. o świadczenie usług w zakresie zarządzania).

¹⁵ Dalej: „ZW”.

Na podstawie uchwały zmieniającej z 19 stycznia 2022 r.¹⁶ wynagrodzenie stałe Prezesa ustalono w kwocie 14.600 zł (pozostałe zapisy nie uległy zmianie). (akta kontroli str. 54)

Uchwałą NZW z 21 czerwca 2022 r.¹⁷ wprowadzono nowe zasady kształtowania wynagrodzeń Zarządu Spółki:

- wysokość wynagrodzenia stałego Prezesa i pozostałych członków Zarządu ustalono – zgodnie z art. 4 ust. 2 pkt 2 ustawy o wynagrodzeniach w spółkach – jako mnożnik kwoty bazowej (nie mniej niż jej 2-krotność i nie więcej niż 4-krotność¹⁸), jednak jako kwotę bazową wskazano przeciętne miesięczne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w IV kwartale roku poprzedniego, ogłoszone przez Prezesa GUS, co szerzej opisano w dalszej treści wystąpienia w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.
- część zmienną (do wysokości 50% rocznego wynagrodzenia stałego) uzależniono od poziomu realizacji celów zarządczych i spełnienia przesłanek analogicznych jak w uchwale z 23 czerwca 2017 r.

W ww. uchwale ustalono również ogólny katalog celów zarządczych, określony w art. 4 ust. 6 ustawy o wynagrodzeniach w spółkach, tj.:

- wzrost zysku netto albo zysku przed pomniejszeniem o odsetki, podatki i amortyzację albo dodatnia zmiana tempa wzrostu jednego z tych wyników,
- osiągnięcie albo zmiana wielkości produkcji albo sprzedaży,
- wartość przychodów, w szczególności ze sprzedaży, z działalności operacyjnej, z pozostałej działalności operacyjnej lub finansowej,
- zmniejszenie strat, obniżenie kosztów zarządu lub kosztów prowadzonej działalności,
- realizacja strategii lub planu restrukturyzacji,
- osiągnięcie albo zmiana określonych wskaźników, w szczególności rentowności, płynności finansowej, efektywności zarządzania lub wypłacalności,
- realizacja inwestycji, z uwzględnieniem w szczególności skali, stopy zwrotu, innowacyjności, terminowości realizacji,
- zmiana pozycji rynkowej spółki, liczonej jako udział w rynku lub według innych kryteriów lub relacji z kontrahentami oznaczonymi jako kluczowi według określonych kryteriów,
- realizacja prowadzonej polityki kadrowej i wzrost zaangażowania pracowników.

(akta kontroli str. 3, 55-60)

Określone umową z 23 czerwca 2017 r. o świadczenie usług w zakresie zarządzania oraz ustalone uchwałą NZW z 19 stycznia 2022 r. wynagrodzenie stałe Prezesa wynosiło odpowiednio: 13.200 zł oraz 14.600 zł miesięcznie i mieściło się w przedziale, o którym mowa w art. 4 ust. 2 pkt 2 ustawy o wynagrodzeniach w spółkach. W umowie o świadczenie usług w zakresie zarządzania z 21 czerwca 2022 r. część stałą wynagrodzenia ustalono w zawyżonej wysokości, czym naruszono art. 1 ust. 3 pkt 11 ustawy o wynagrodzeniach w spółkach w związku z przepisami ustaw o budżetowych, co szerzej opisano w dalszej treści wystąpienia w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 26, 43-44, 54, 241-250, 284, 326)

W okresie objętym kontrolą Prezesowi nie wypłacano odprawy.

(akta kontroli str. 19, 32, 241-250)

2. Wynagrodzenie uzupełniające Prezesa wypłacano w wysokości, która nie przekraczała maksymalnego limitu określonego w art. 4 ust. 5 ustawy o wynagrodzeniach w spółkach, tj. 50% wynagrodzenia podstawowego w poprzednim roku obrotowym. Jego wielkość była uzależniona od realizacji celów zarządczych określonych uchwałami NZW nr: 7/8/2017/ZW z 13 grudnia 2017 r., 1/8/2018/ZW z 31 grudnia 2018 r., 4/6/2019/ZW z 12 grudnia 2019 r., 1/4/2020/ZW z 18 grudnia 2020 r., 3/6/2021/ZW z 16 grudnia 2021 r. w sprawie ustalenia

¹⁶ Uchwała nr 1/1/2022/ZW.

¹⁷ Uchwała nr 1/5/2022/ZW w sprawie kształtowania wynagrodzeń członków Zarządu PEC Sp. z o.o. w Grajewie oraz umowa z 21 czerwca 2022 r. o świadczenie usług w zakresie zarządzania.

¹⁸ W okresie objętym kontrolą Spółka zatrudniała średniorocznie od 60 do 55 pracowników, osiągała roczny obrót netto na poziomie 2,7 – 3,3 mln euro oraz sumę aktywów bilansu o równowartości od 4,9 do 8,2 mln euro.

wskaźników określających wykonanie celów zarządczych, wartości referencyjnych oraz trybu i sposobu oceny ich wykonania dla Prezesa.

W ww. uchwałach dla części kryteriów realizacji celów (odpowiednio: dwóch z trzech oraz trzech z czterech w pozostałych uchwałach) nie określono minimalnych wartości stopnia realizacji / rozliczenia poszczególnych celów przez Prezesa. Burmistrz Miasta Grajewo¹⁹, działający jako ZW Przedsiębiorstwa, wyjaśnił, że ZW nie określało tych wartości, ponieważ ustawa o wynagrodzeniach w spółkach nie normuje w jaki sposób należy określać wagi celów zarządczych oraz nie wskazuje żadnych obiektywnych i mierzalnych kryteriów oceny realizacji danych celów. W opinii Burmistrza *pozwała to na przyjmowanie dowolnych modeli wyliczania wynagrodzenia zmiennego. System przyjęty przez ZW daje możliwość obiektywnej i realnej oceny realizacji poszczególnych celów, w oparciu o rzetelną weryfikację sprawozdania z realizacji celów, a także sprawozdania Zarządu. Pozwala wziąć pod uwagę stopień realizacji zadań publicznych przez Spółkę i wyjaśnienia Prezesa odnośnie okoliczności mających wpływ na realizację celów. (...). Zgodnie z założeniami ustawy wynagrodzenie zmienne Prezesa było rozliczane proporcjonalnie do realizacji każdego celu.* Zdaniem NIK uchwały powinny określać minimalne mierzalne wartości założonych kryteriów, które pozwalałyby na rzetelne określenie poziomu zaangażowania Prezesa, a tym samym miałyby wpływ na wysokość wynagrodzenia uzupełniającego.

W okresie objętym kontrolą Spółka przyjęła i realizowała następujące cele zarządcze:

W 2018 roku²⁰:

- osiągnięcie zysku netto z działalności ogółem (waga celu²¹ – max. 40% wartości wynagrodzenia zmiennego),
- realizacja inwestycji zgodnie z harmonogramem (waga – max. 40%, kryterium realizacji – rozpoczęcie i zakończenie 80% wartości inwestycji przewidzianych w planie rocznym),
- realizacja strategii Spółki (waga – max. 20%, kryterium realizacji – utrzymanie na dotychczasowym poziomie lub zmniejszenie strat ciepła i ubytków wody).

Przedsiębiorstwo wypracowało w 2018 roku zysk netto w wysokości 168.677,77 zł. W wyniku realizacji inwestycji wydatkowano 136.561,95 zł. (83,8% zaplanowanych środków). W porównaniu do 2017 roku ograniczono straty ciepła w sieci z 11,01% do 9,97% oraz ubytki wody z 6.168 m³ do 4.573 m³. (akta kontroli str. 61-88, 328-330)

Wynagrodzenie zmienne Prezesa Zarządu za 2018 rok zostało ustalone przez NZW²² i wypłacono w kwocie 16.000 zł (stanowiącej 10,1% wynagrodzenia stałego) (akta kontroli str. 89, 243)

W latach 2019-2022²³:

- osiągnięcie zysku brutto z działalności ogółem²⁴ (waga – max. 30% wartości wynagrodzenia zmiennego),
- realizacja inwestycji pn. *Modernizacja systemu ciepłowniczego w Grajewie w celu zwiększenia jego efektywności – budowa wysokosprawnej instalacji kogeneracji zasilanej gazem*²⁵ (waga – max. 30%, kryterium realizacji – wykonanie inwestycji zgodnie z planem oraz umowami z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej²⁶ i wykonawcami),

¹⁹ Dalej: „Burmistrz”.

²⁰ Uchwała NZW nr 7/8/2017/ZW z 13 grudnia 2017 r.

²¹ Wpływ celu na wysokość wynagrodzenia.

²² Uchwała NZW nr 1/5/2019/ZW z 21 czerwca 2019 r.

²³ Uchwały NZW nr: 1/8/2018/ZW z 31 grudnia 2018 r., 4/6/2019/ZW z 12 grudnia 2019 r., 1/4/2020/ZW z 18 grudnia 2020 r., 3/6/2021/ZW z 16 grudnia 2021 r.

²⁴ Na podstawie uchwały NZW nr 1/6/2022/ZW z 7 lipca 2022 r. pierwszy cel zarządczy za okres od 23 czerwca 2022 r. do 31 grudnia 2022 r. określono jako osiągnięcie zysku z działalności przed pomniejszeniem o odsetki, podatki i amortyzację.

²⁵ Projekt realizowany w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020.

²⁶ Dalej: „NFOŚiGW”.

- realizacja pozostałych inwestycji zgodnie z harmonogramem (waga – max. 30%, kryterium realizacji – rozpoczęcie i zakończenie 80% wartości inwestycji przewidzianych w planie rocznym),
- realizacja strategii Spółki (waga – max. 10%, kryterium realizacji – utrzymanie na dotychczasowym poziomie lub zmniejszenie strat ciepła i ubytków wody proporcjonalnie do produkcji ciepła). (akta kontroli str. 61-62, 90-91, 123-124, 153-154, 183-187)

W 2019 roku nie zrealizowano pierwszego celu, bowiem PEC zanotowało stratę brutto w wysokości 1.154.074,20 zł. W ramach modernizacji systemu ciepłowniczego w Grajewie uzyskano dotację i pożyczkę z NFOŚiGW, wybrano inwestora zastępczego i wykonawcę zadania oraz zrealizowano prace ujęte w harmonogramie na 2019 rok, wydając na ten cel 1.180.640 zł. Na pozostałe inwestycje przeznaczono 120.032,43 zł (60,9% zaplanowanych środków²⁷). W 2019 roku straty ciepła w sieci w tym roku utrzymywały się na poziomie z roku poprzedniego (9,97%). Wzrosło natomiast zużycie wody uzupełniającej z 4.573 m³ do 5.313 m³ (o 16,18%).

Jak wyjaśnił Prezes, kwoty przyjmowane do planów inwestycyjnych są wartościami szacowanymi na podstawie ofert, rozpoznania rynku. Realizacja planów następuje czasami kilka miesięcy po ich zatwierdzeniu, co może mieć wpływ na aktualny koszt realizacji i możliwość rozpoczęcia inwestycji. Biorąc pod uwagę uwarunkowania umożliwiające realizację zadań (procedura administracyjna uzyskania pozwolenia na budowę oraz nieprzewidziana wcześniej konieczność przebudowy kabla energetycznego) cały możliwy do zrealizowania w 2019 roku zakres robót został wykonany w 100%. Odnośnie zużycia wody uzupełniającej Prezes wyjaśnił, że przy rozpatrywaniu tego celu i jego realizacji należy wziąć pod uwagę źródło powstawania ubytków, tzn. w jakiej technologii jest produkowane ciepło, ile go zostało wyprodukowanego w danym źródle oraz jakie powstały w tym procesie ubytki wody, a także produkcję energii elektrycznej. (akta kontroli str. 90-121, 289-294)

Wynagrodzenie zmienne Prezesa Zarządu za 2019 rok zostało ustalone przez NZW²⁸ i wypłacone w kwocie 11.200 zł, stanowiącej 7,07% wynagrodzenia stałego.

(akta kontroli str. 122, 245)

W 2020 roku Spółka osiągnęła zysk brutto w wysokości 774.395,83 zł. Na modernizację systemu ciepłowniczego wydano 11.772.320 zł (zaplanowane prace wykonano zgodnie z harmonogramem). Pozostałe inwestycje sfinansowano kwotą 217.071,80 zł (90,1% planu). W porównaniu do 2019 roku zanotowano spadek strat ciepła o 4,45% (z 23.280,19 GJ do 22.245,17 GJ) oraz zużycia wody uzupełniającej o 36,04% (z 5.313 m³ do 3.398 m³).

(akta kontroli str. 123-151)

Wynagrodzenie zmienne Prezesa Zarządu za 2020 rok zostało ustalone przez NZW²⁹ i wypłacone w kwocie 24.000 zł, stanowiącej 15,15% wynagrodzenia stałego.

(akta kontroli str. 152, 247)

W 2021 roku Spółka nie zrealizowała pierwszego celu, gdyż zanotowała stratę brutto w wysokości 627.112,34 zł. Na modernizację systemu ciepłowniczego miasta wykorzystano, zgodnie z zakresem prac, 7.316.130,61 zł. Pozostałe inwestycje sfinansowano kwotą 24.727,70 zł, z czego 20.848,80 zł (67,3% planu) przeznaczono na zakup dwóch falowników, a 3.878,90 zł (0,3% planu) na zadanie pn. *Budowa przyłącza elektromagnetycznego do GZP II*³⁰. Prezes wyjaśnił, że termin rozpoczęcia prac na budowę przyłącza był niezależny od PEC³¹. W 2021 roku zanotowano zmniejszenie się strat ciepła z 10,41% do 10,13%. Wzrosło natomiast zużycie wody uzupełniającej z 3.398 m³ do 4.359 m³ (o 28,3%), co jak wyjaśnił Prezes, było konsekwencją wzrostu produkcji całkowitej ciepła (w tym produkcji ciepła w układzie wodnym o 17,69%), wzrostu produkcji ciepła z układu parowego (o 6,08%)

²⁷ Środków nie wykorzystano głównie na zadanie pn. *Budowa garaży i pomieszczeń warsztatowych* z powodu przedłużających się procedur związanych z rozbiórką dotychczasowych budynków.

²⁸ Uchwała nr 1/2/2020/ZW z 26 czerwca 2020 r.

²⁹ Uchwała nr 1/4/2021.ZW z 5 lipca 2021 r.

³⁰ Zadanie to, o wartości kosztorysowej 1.330.000 zł, ujęte w planie nakładów inwestycyjnych na 2021 rok w związku z zaplanowaniem działalności związanej z dystrybucją i sprzedażą energii elektrycznej do odbiorców końcowych za pomocą własnych sieci przesyłowych.

³¹ Uprawnione pozwolenia na budowę uzyskano: od Starosty Grajewskiego – 11 maja 2022 r., od Wojewody Podlaskiego – 11 maja 2022 r. i 11 października 2022 r.

i wzrostu produkcji energii elektrycznej (o 90,12%) oraz awarii magistrali ciepłowniczej w sierpniu 2021 roku³².
(akta kontroli str. 154-182, 289-294)

Wynagrodzenie zmienne Prezesa Zarządu za 2021 rok zostało ustalone przez NZW³³ i wypłacone w kwocie 30.000 zł, stanowiącej 18,94% wynagrodzenia stałego.
(akta kontroli str. 183, 249)

Burmistrz wyjaśnił, że kwota wynagrodzenia zmiennego Prezesa w latach 2018–2021 każdorazowo była ustalana przez ZW po przeprowadzeniu analizy sytuacji finansowej Spółki i jej możliwości. Jako punkt odniesienia w każdym roku ZW określało procentowo wysokość wynagrodzenia zmiennego, następnie weryfikowało sprawozdanie Prezesa z wykonania celów zarządczych. ZW brało pod uwagę efektywność zarządzania, realizację planów inwestycyjnych, a w szczególności stopień realizacji strategicznej dla PEC inwestycji pn. *Modernizacja systemu ciepłowniczego w Grajewie w celu zwiększenia jego efektywności – budowa wysokosprawnej instalacji kogeneracji zasilanej gazem* oraz strategii rozwoju. Dodatkowo w związku z tym, że Przedsiębiorstwo realizuje zadania publiczne, które obejmują wytwarzanie, przesył i dystrybucję energii ciepłej na terenie miasta Grajewo, to przy ustalaniu wysokości części zmiennej wynagrodzenia Prezesa ZW uwzględniało także stopień realizacji misji publicznej w okresie stanowiącym podstawę ustalenia wynagrodzenia uzupełniającego.
(akta kontroli str. 299-300)

W okresie objętym kontrolą wszystkie uchwały NZW w sprawie oceny wykonania celów zarządczych i ustalenia wynagrodzenia zmiennego Prezesa Zarządu, zgodnie z art. 4 ust. 9 ustawy o wynagrodzeniach w spółkach, zostały poprzedzone zatwierdzeniem przez ZW sprawozdań z działalności zarządu i sprawozdań finansowych Spółki oraz udzieleniem Prezesowi absolutorium.
(akta kontroli str. 79, 86, 110, 117, 140, 147, 171, 178)

3. Na podstawie uchwały NZW z 25 maja 2017 r.³⁴ wysokość wynagrodzenia miesięcznego członków RN ustalono jako iloczyn przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w IV kwartale roku poprzedniego, ogłoszonego przez Prezesa GUS, oraz mnożników: 0,32 dla przewodniczącego i 0,27 dla pozostałych członków rady (uchwałą z 20 września 2021 r.³⁵ NZW ustaliło nowe mnożniki wynoszące odpowiednio: 0,38 i 0,30). Stosownie do wymogów określonych w art. 10 ust. 1 pkt 2 ustawy o wynagrodzeniach w spółkach, ustalono je w wysokościach nieprzekraczających limitu określonego dla spółki, o której mowa w art. 4 ust. 2 pkt 2 tej ustawy, jednak w uchwale z 20 września 2021 r. zastosowano niewłaściwą podstawę wymiaru, co opisano w dalszej treści wystąpienia w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 191-192, 285-286)

Wysokość wynagrodzeń członków RN przewyższała kwoty stanowiące iloczyn ustalonych przez NZW mnożników i podstawy wymiaru, o której mowa w art. 1 ust. 3 pkt 11 ustawy o wynagrodzeniach w spółkach w związku z przepisami ustaw o budżetach. Członkom RN naliczono 432.854,45 zł brutto, tj. o 84.119,11 zł brutto więcej od kwoty ww. wynagrodzenia wyliczonego przez NIK wg uchwał NZW nr 1/1/2017/ZW i 2/5/2021/ZW oraz z zastosowaniem przepisów ustaw o budżetach (348.735,34 zł brutto), co opisano w dalszej treści wystąpienia w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 191-192, 251-283, 285-286)

W regulaminach RN, zatwierdzonych uchwałami ZW w dniach 13 grudnia 2017 r. i 5 lipca 2021 r., zawarto postanowienia dotyczące obniżenia wysokości miesięcznego wynagrodzenia w razie nieobecności członka rady na posiedzeniu (o 50%) oraz pozbawienia wynagrodzenia w przypadku nieobecności członka rady przez okres dłuższy niż 3 miesiące. W badanym okresie pięć osób, z tytułu jednej nieobecności na posiedzeniach³⁶, otrzymało wynagrodzenie miesięczne obniżone o 50%³⁷.

(akta kontroli str. 4, 197, 203, 206-207, 214-215, 222-223, 230, 263-264, 267, 269, 275)

³² W celu bezpiecznego i sprawnego usunięcia rozszczelnienia sieci ciepłej zaszła konieczność spuszczenia dużej ilości wody z sieci ciepłowniczej, co miało wpływ na późniejszą konieczność jej uzupełnienia w źródle ciepłowniczym.

³³ Uchwała nr 1/4/2022/ZW z 3 czerwca 2022 r.

³⁴ Uchwała nr 1/1/2017/ZW.

³⁵ Uchwała nr 2/5/2021/ZW.

³⁶ W 2018 roku i 2021 roku odbyło się po 10 posiedzeń RN, w latach 2019 – 2020 po 12.

³⁷ Po dwie osoby w latach 2019-2020 i jedna w 2021 roku.

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W uchwale NZW nr 1/5/2022/ZW z dnia 21 czerwca 2022 r. w sprawie zasad kształtowania wynagrodzeń członków Zarządu PEC Sp. z o.o. w Grajewie, jako podstawę wymiaru wynagrodzenia stałego wskazano przeciętne miesięczne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w IV kwartale roku poprzedniego, ogłoszone przez Prezesa GUS, pomimo, że zgodnie z art. 11 ustawy o budżecie na rok 2022 podstawę wymiaru stanowiło przeciętne miesięczne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w IV kwartale 2016 roku.

Burmistrz wyjaśnił, że niezastosowanie właściwych przepisów wynikało z pomyłki, ponadto poinformował, że w dniu 29 grudnia 2022 r. odbyło się NZW PEC, podczas którego została podjęta uchwała Nr 1/11/2022/ZW w sprawie zasad kształtowania wynagrodzeń członków Zarządu Spółki uwzględniająca stosowanie przepisów ustaw o budżecie do ustalania wynagrodzenia. (akta kontroli str. 55, 298-299, 302)

2. Wynagrodzenie stałe Prezesa w okresie od 21 czerwca 2022 r. do 31 grudnia 2022 r. zostało ustalone³⁸ i wypłacone w zawyżonej wysokości, czym naruszono art. 1 ust. 3 pkt 11 ustawy o wynagrodzeniach w spółkach w związku z przepisami art. 11 ustawy o budżecie na rok 2022.

W umowie z 21 czerwca 2022 r. o świadczenie usług w zakresie zarządzania, część stała wynagrodzenia Prezesa wyrażono kwotowo w wysokości 18.800 zł miesięcznie. Wysokość wynagrodzenia, przy uwzględnieniu powołanych wcześniej przepisów ustawy o budżecie na 2022 rok, powinna wynieść maksymalnie 17.615,12 zł, tj. czterokrotność podstawy wymiaru, o której mowa w obwieszczeniu Prezesa GUS z 18 stycznia 2018 r. w sprawie przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w IV kwartale 2016 roku³⁹.

Ogółem od 21 czerwca 2022 r. do 31 grudnia 2022 r. Prezesowi naliczono i wypłacono tytułem części stałej wynagrodzenia kwotę 117.813,36 zł brutto, tj. o 7.425,28 zł brutto wyższą od kwoty ww. wynagrodzenia wyliczonej przez NIK (110.388,08 zł brutto) przy zastosowaniu ustawy o budżecie na 2022 rok.

Jak wyjaśnił Burmistrz, przy określaniu kwotowo wynagrodzenia stałego Prezesa mylnie przyjęto niewłaściwą podstawę wyliczenia wynagrodzenia. Ponadto Burmistrz poinformował, że 29 grudnia 2022 r. podpisano aneks do umowy o świadczenie usług w zakresie zarządzania zawartej w dniu 21 czerwca 2022 r. dostosowującej umowę do zapisów art. 11 ustawy o budżecie na rok 2022⁴⁰, a Prezes w odrębnym oświadczeniu zobowiązał się do zwrotu błędnie naliczonego wynagrodzenia. Zwrotu dokonano 30 grudnia 2022 r.

(akta kontroli str. 43-44, 249, 284, 298-299, 309, 311-326)

3. W uchwale NZW nr 2/5/2021/ZW z dnia 20 września 2021 r. w sprawie zasad kształtowania wynagrodzeń członków Rady Nadzorczej PEC Sp. z o.o. w Grajewie zastosowano niewłaściwą podstawę wymiaru wynagrodzenia, tj. przeciętne miesięczne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w IV kwartale roku poprzedniego, ogłoszone przez Prezesa GUS, pomimo, że zgodnie z art. 15 ustawy o budżecie na rok 2021 podstawę wymiaru stanowiło przeciętne miesięczne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w IV kwartale 2016 roku.

Burmistrz wyjaśnił, że niezastosowanie właściwych przepisów wynikało z pomyłki. Ponadto poinformował, że 29 grudnia 2022 r. NZW PEC podjął uchwałę nr 3/11/22/ZW w sprawie zasad kształtowania wynagrodzeń członków Rady Nadzorczej PEC Sp. z o.o. w Grajewie uwzględniającą stosowanie przepisów ustaw o budżecie do ustalania wynagrodzeń⁴¹.

(akta kontroli str. 192, 285-286, 298-299, 310)

³⁸ Na podstawie uchwały NZW nr 1/5/2022/ZW z dnia 21 czerwca 2022 r. w sprawie zasad kształtowania wynagrodzeń członków Zarządu PEC Sp. z o.o. w Grajewie.

³⁹ Zgodnie z obwieszczeniem Prezesa GUS z 18 stycznia 2017 r. wyniosło ono 4.403,78 zł.

⁴⁰ Część stała wynagrodzenia ustalono w wysokości 17.600 zł miesięcznie.

⁴¹ Ponadto ustalono nowe mnożniki: 0,54 dla przewodniczącego i 0,43 dla pozostałych członków rady.

4. Wynagrodzenie członków RN w latach 2018–2022 zostało naliczone niezgodnie z art. 1 ust. 3 pkt 11 ustawy o wynagrodzeniach w spółkach w związku z przepisami ustaw o budżetowych. Do ustalania wynagrodzeń jako podstawę wymiaru przyjmowano przeciętne miesięczne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w IV kwartale roku poprzedniego, ogłaszane przez Prezesa GUS⁴². Członkom RN naliczono 432.854,45 zł brutto, tj. o 84.119,11 zł brutto więcej od kwoty ww. wynagrodzenia wyliczonego przez NIK na podstawie uchwał NZW nr 1/1/2017/ZW i 2/5/2021/ZW oraz z zastosowaniem przepisów ustaw o budżetowych (348.735,34 zł brutto). Przyczyną niewłaściwego naliczenia wynagrodzeń było nieuwzględnienie obowiązujących w ww. okresie przepisów ustaw o budżetowych, zgodnie z którymi podstawę wymiaru stanowiło przeciętne wynagrodzenie w czwartym kwartale 2016 r., tj. 4.403,78 zł.

Prezes Zarządu wyjaśnił, że wynikało to z przeoczenia.

(akta kontroli str. 191-192, 251-283, 285-286, 292-293)

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące uwagi i wnioski:

Uwagi

NIK zwraca uwagę, że art. 293 § 1 Kodeksu spółek handlowych⁴³ stanowi, że członek zarządu, rady nadzorczej odpowiada wobec spółki za szkodę wyrządzoną działaniem lub zaniechaniem sprzecznym z prawem, lub postanowieniami umowy spółki, chyba że nie ponosi winy. Działaniem sprzecznym z prawem było nieuwzględnianie przepisów ustaw o budżetowych przy naliczaniu i podejmowaniu decyzji o wypłacie wynagrodzeń członkom Zarządu i Rady Nadzorczej. Z przepisów Ksh (art. 293 § 2 Ksh w okresie do 12 października 2022 r., a od 13 października 2022 r. art. 209¹ §1 i art. 214¹ § 1 Ksh) wynika również, że członkowie zarządu i rady nadzorczej powinni także przy wykonywaniu swoich obowiązków dołożyć staranności wynikającej z zawodowego charakteru swojej działalności. Ponadto według art. 50 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o *samorządzie gminnym*⁴⁴, obowiązkiem osób uczestniczących w zarządzaniu mieniem komunalnym jest zachowanie szczególnej staranności przy wykonywaniu zarządu zgodnie z przeznaczeniem tego mienia i jego ochrona. Należy również dodać, że przepis art. 414 Kodeksu cywilnego⁴⁵ dopuszcza zbieg roszczeń z bezpodstawnego wzbogacenia z roszczeniami o naprawienie szkody. NIK zauważa również, że wg obecnego stanu prawnego, ograniczenie określone w ustawie o budżetowej będzie obowiązywać co najmniej do końca 2023 roku.

Wnioski

Podjęcie działań w celu doprowadzenia do zwrotu przez członków Rady Nadzorczej części wynagrodzenia wypłaconego im w zawyżonej wysokości.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Białymstoku. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

⁴² Odpowiednio: 4 739,51 zł, 5 071,25 zł, 5 367,71 zł, 5 655,43 zł i 6 220,80 zł.

⁴³ Ustawa z dnia 15 września 2000 r. Kodeks spółek handlowych (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 1467), dalej: „Ksh”

⁴⁴ Dz.U. z 2022 r. poz. 559, ze zm.

⁴⁵ Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz. U. z 2022 r. poz. 1360, ze zm.).

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwagi i wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

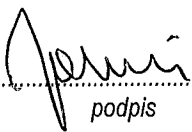
W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Białystok, 10 lutego 2023 r.

Kontrolerzy

Tomasz Jarocki

starszy inspektor kontroli państwowej

.....
podpis

p.o. DYREKTORA DELEGATURY
Najwyższej Izby Kontroli w Białymstoku
Janusz Pawelczyk

.....
podpis